

INGEBOEKT

Het gaat steeds beter!

L. Bijkerk & W. Van der Heide (2006). *Het gaat steeds beter! Activerende werkvormen voor de opleidingspraktijk*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum.

‘Al doende leert men,’ daarover is men het in het onderwijsveld ondertussen roerend eens. Bijkerk en Van der Heide denken er net zo over en verzamelden 130 ‘good practices’ die inzetbaar zijn over de grenzen heen van alle leeftijds-, opleidings-, logistiek- en competentiegebonden verschillen die bestaan in opleidingsland.

Jarenlang was *Het didactische werkvormenboek* (P. Hoogeveen & J. Winkels, 1982) toonaangevend voor de onderwijspraktijk, zonder concurrentie van formaat. Dit standaardwerk is reeds aan haar achtste druk toe. Hoewel het nog steeds een waardevol naslagwerk is, hoeft het geen betoog dat enkele van de besproken werkvormen achterhaald zijn. Een frisse, activerende kijk op opleiden bood zich in 2006 op een geschikt moment aan.

De auteurs van *Het gaat steeds beter!* hebben zich als doel gesteld de traditionele

wijze van lesgeven vanuit de expertgedachte te vervangen door het concept van activerend leren. Ze baseren zich hiervoor op de vier fasen van ervaringsleren van Kolb: ervaren, reflecteren, conceptualiseren en toepassen.

In het eerste hoofdstuk worden de belangrijkste componenten van het activerend leren zeer beknopt toegelicht. Bovenal worden hier de vijf soorten werkvormen onder de loep genomen: ijsbrekers, spelvormen, discussievormen, werkopdrachten en docentgecentreerde werkvormen. Per werkvorm worden de doelen opgelijst en worden de fasen weergegeven. Bovendien worden er belangrijke aandachtspunten geformuleerd om de werkvorm in goede banen te leiden.

Het tweede hoofdstuk geeft aan hoe de theorie van het activerend leren verwerkt kan worden in de les. Hiervoor wordt een

lesconcept voor activerend opleiden geschetst. Daarnaast bevat het hoofdstuk een leidraad bij het kiezen van de juiste werkvorm en een overzicht van tips voor het gebruik van de werkvormen in de praktijk. Vijf uitgewerkte praktijkvoorbeelden illustreren het lesconcept.

Vervolgens, in het derde en omvangrijkste hoofdstuk, worden 130 gebruiksklare werkvormen aangeboden volgens een helder stramien. Pictogrammen geven informatie over groepsgrootte, voorbereidingstijd, uitvoeringstijd, moeilijkheidsgraad en soort werkvorm. Materiaal en ruimte worden beschreven, de werkwijze wordt bondig en stapsgewijs weergegeven, aandachtspunten worden opgesomd en hier en daar aangevuld met een werkwijzevariant. Een voorbeeld illustreert het geheel. Een bijgevoegde 'job-aid', een verstevigde kaart, geeft een handig overzicht van alle werkvormen per soort én per fase uit de cyclus van Kolb.

Bijkerk en Van der Heide, die in het afsluitende hoofdstuk over hun intense samenwerking vertellen, wilden een doe-boek maken, een inspirerende verzameling gebruiksklare werkvormen die eenieder zou aanzetten om activerend te werk te gaan in de opleidingspraktijk. Het resultaat is een prachtig vormgegeven, waardevol hebbende dat een plaats verdient in de boekenkast van elke gedreven docent die ons onderwijslandschap rijk is.

Katrien Verelst
Docent schriftelijke communicatie en expressie
Katholieke Hogeschool Kempen
katrien.verelst@khk.be